

SARAH LARK

DOCHTER
VAN DE
MANGROVEN

Liefde, wraak en onmogelijke keuzes
in achttiende-eeuws Haïti

Een betere toekomst

Jamaica – Cascarilla Gardens
Kaaimaneilanden – Grand Cayman

NAZOMER 1753

‘Eigenlijk zouden we dit niet moeten doen...’

Lady Lucille Hornby-Warrington zat in haar open koets mismoedig om zich heen te kijken, hoewel er op deze zonnige zomerdag niet veel te zien was. De plantages van Hollister en Fortnam waren stoffig en werden omzoomd door suikerrietplantages. Het rietachtige gras kon wel zes meter hoog worden, en vergeleken met het weelderige groen leken de wegen pas gekapte paden. Lady Warrington verveelde zich stierlijk.

Lord Warrington, haar echtgenoot, keek echter taxerend naar de hoogte en de omvang van de planten. De hoge opbrengst van de plantage, die hij voor de oom van zijn vrouw leidde, was immers evenzeer afhankelijk van het suikerriet, en dit jaar wees alles op een goede oogst. Warrington was dan ook in een veel beter humeur dan zijn vrouw.

‘Dat meen je niet,’ zei hij rustig, maar ook een beetje spottend tegen zijn vrouw. ‘Niet naar een feest van de Fortnams gaan, alleen omdat de aanleiding je niet zint? Mag ik je eraan herinneren dat Nora en Doug de beste kokkin in de hele omgeving hebben, de fraaiste balzaal bezitten en altijd de meest getalenteerde musici inhuren? Bovendien is dat meisje verrukkelijk!’

‘Dat meisje is een halfbloed!’ zei zijn vrouw met een vertrokken gezicht. ‘Een mulat. Zij hoort in het slavendorp thuis. Zo iemand voed je niet op als de “dochter des huizes”, en ook geef je geen groots feest omdat ze meerderjarig is geworden. Maar Doug Fortnam doet alsof hij een geweldige prestatie heeft geleverd door deze bastaards te verwekken en op te voeden!’

Warrington glimlachte. Eigenlijk stond Lord Hollister, Lucilles oom, er meer om bekend dat hij bastaardkinderen verwekte. Lucille en haar tante deden weliswaar alsof dat niet zo was, maar de plantage van de Hollisters werd nog altijd door tientallen halfnichtjes en halfneefjes bevolkt. Ook hun koetsier Jimmy leek wel een beetje op de plantage-eigenaar. Deze had zich jaren geleden al teruggetrokken in een huis

in Kingston en de plantage overgelaten aan Lucilles man, nadat hij deze jonge vrouw uit het arme ambtenarengezin uit de Londense wijk Hornby had geadopteerd. Lord Hollister en zijn vrouw hadden zelf geen kinderen. Doug en Nora Fortnam hadden behalve het meisje dat vandaag debuteerde nog twee jongere zonen.

‘Dat meisje is toch Nora’s buitenechtelijke kind?’ vroeg Lord Warrington.

Helemaal begreep hij de verhoudingen op de naburige plantage Cascarilla Gardens niet, hoewel hij hier al vijf jaar samen met Lucille woonde. Maar de Fortnams hadden niet veel contact met hun burenen. Ze waren beleefd en gaven ook feesten, maar echte vriendschappen sloten ze niet. De andere planters hielden ook een beetje afstand van de eigenaren van Cascarilla Gardens. Doug en Nora Fortnam gingen heel eigenzinnig met hun zwarte plantagearbeiders om. Ze hadden wel slaven, net als iedereen hier op Jamaica, maar bijna geen blanke opzichters en ze gaven de mensen vaker vrij dan de andere planters en gingen uit van een soort zelfbestuur onder leiding van een zwarte voorman.

Daarom hadden de burenen in eerste instantie een ramp verwacht. Het was immers bewezen dat de zwarten lui waren en vaak ook gewelddadig als ze niet goed onder controle werden gehouden. Maar Cascarilla Gardens floreerde, ondanks de eigenzinnige leiding van de eigenaar, en de plantage was zelfs een van de rijkste van Jamaica. Veel andere planters waren jaloers op Doug Fortnam, alleen al omdat hij een vermogen bespaarde aan opzichtersloon! Toch was niemand op het idee gekomen zijn methode op de eigen plantage in te voeren.

Lady Warrington ademde hoorbaar uit. ‘Des te erger!’ zei ze. In tegenstelling tot haar man kon zij zich alle details nog precies herinneren. ‘Nou ja, het was niet juffrouw Nora’s eigen schuld dat ze werd ontvoerd en... en een van die kerels heeft haar natuurlijk verkracht. Maar daarom juist! Dan wil je de... de vrucht van zo’n afschuwelijke gebeurtenis toch niet om je heen hebben?’

Warrington haalde zijn schouders op. Ook hij vond het vreemd dat Doug Fortnam niet alleen met Nora was getrouwd, die was bevrijd nadat ze jarenlang gevangen had gezeten in een verzetshaard van weggelopen slaven, maar ook haar dochter had geadopteerd die door zo’n opstandeling was verwekt. Het meisje zelf vond hij echter aantrekkelijk, waarschijnlijk was ze als kind al een verrukkelijk wezentje geweest. Doug had moeder en dochter waarschijnlijk niet uit elkaar kunnen halen. De man was veel te slap, daarover was men het in de

omgeving van Kingston al jaren eens. En ooit zou hij het bezuren, die lakse houding ten opzichte van zijn zwarten...

De koets reed langs de laatste akkers van de Hollister-plantage, waarop een groep slaven bezig was nieuw suikerriet te planten. De mannen keken amper op, zag Warrington voldaan. Het was immers niet de bedoeling dat die kerels zijn koets met open mond nakeken; ze moesten gewoon doorwerken. Hij gaf de opzichter een goedkeurend knikje.

Ook vanuit Cascarilla Gardens kwam inmiddels gezang. Warrington kon daar geen waardering voor opbrengen; hij hield meer van de stilte – alleen al omdat zijn vrouw te veel praatte. Nu hield ze verontwaardigd haar mond. Kennelijk stond ze nog steeds niet voor de volle honderd procent achter hun besluit naar het feest te gaan, verscheurd door misnoegen en nieuwsgierigheid.

Op het moment dat de koets van de Warringtons de grens van Cascarilla Gardens passeerde, kwamen ineens vanuit een zijpad snelle hoefslagen en luid gelach hun kant op. Jimmy, de koetsier, stopte meteen. Lady Lucille snauwde woedend tegen hem, ze was bijna van haar stoel gegleden.

Warrington vatte het rustiger op. Als de koetsier niet zo abrupt was gestopt, zou een botsing met de beide ruiters amper te voorkomen zijn geweest. De twee paarden vlogen over de weg: een sierlijke schimmel met een vrouw in een dameszadel haalde een veel groter bruin paard in. De jongeman, die zijn paard wanhopig aanspoorde, riep de Warringtons gehaast een verontschuldiging toe, maar toen was de schimmel allang tussen de plantages verdwenen.

Warrington snoof. ‘De jonge Keensley,’ mompelde hij.

‘En de bastaarddochter van de Fortnams,’ voegde Lucille er chagrijnig aan toe. ‘Schandalig! Ik zei toch al... dit zouden we niet moeten doen!’

Warrington haalde zijn schouders op. ‘En toch gaan we vanavond genieten!’ zei hij geruststellend. ‘Rij maar door, Jimmy! Ik ben zo geschrokken, ik kan wel een goed glas suikerrietschnaps gebruiken! Of rumpunch.’

Het punchrecept van Fortnams kokkin was legendarisch, het water liep Warrington al in de mond. En de dochter van de Fortnams was echt een plaatje! Zelfs als ze op een galopperend paard voorbij racete. Het was vast nog veel opwindender om straks tijdens het dansen naar haar te kijken. Warrington vroeg zich af of men het als een vaderlijke

daad zou beschouwen of dat het gewoon belachelijk zou lijken als hij het meisje tijdens een menuet zou leiden...

‘Ik zei het toch? Alegría is sneller dan uw bruine, ook al stamt hij van renpaarden af. Maar Alegría heeft oosters bloed, zij is een kleindochter van Darley Arabian...’

Deirdre Fortnam begon meteen tegen haar begeleider te praten toen ze de paarden stapvoets lieten gaan nadat ze over de finish waren gekomen, de grens tussen de wegen op de plantage en de verharde oprit van Cascarilla Gardens. De kleine schimmelmerrie had de spontane race met een grote voorsprong gewonnen.

De roodharige Quentin Keensley, haar lange begeleider, vertrok zijn gezicht. Hij vond het moeilijk zich bij zijn nederlaag neer te leggen. ‘Het scheelt natuurlijk ook dat ze niet zoveel gewicht mee te zeulen,’ zei hij. ‘U bent zo licht als een veertje, juffrouw Fortnam. De mooiste veer van de mooiste kolibrie die onze eilanden ooit hebben voortgebracht!’ Hij speelde met zijn baard die hij, zoals nu in de mode was, in de vorm van een ‘vlieg’ had laten knippen en glimlachte tegen het meisje. Hij had duidelijk meer talent voor mooie praatjes dan voor paardrijden. Hij interesseerde zich niet echt voor paarden; het enige wat hem aantrok was Deirdre Fortnam.

Quentin was lang. Zijn familie had hem een traditionele Britse opvoeding gegeven en hem bovendien op reis door Europa gestuurd, waarna hij naar Jamaica was teruggekeerd. Hij had nooit een knapper meisje ontmoet dan de dochter van hun burens. Alleen haar huid al: slagroom met een scheutje koffie erdoor, zacht en zijdeachtig. Quentin verlangde ernaar deze huid aan te raken. En dat bijzondere haar... zwart, maar niet steil of krullend en ook niet kroezig. Het was veel fijner dan het haar van de andere mensen met zwart haar die hij kende en het viel golvend in kleine pijpenkrullen over haar rug. En haar ogen! Ze leken op smaragden en waren gevat in prachtige lange, pikzwarte wimpers. En ze spuwden vuur! Zoals nu, terwijl Deirdre hem met fonkelende ogen aankeek.

‘Hé, zo klinkt het alsof ik niet meer ben dan een versiering op mijn paard!’ zei ze boos. ‘Het is best lastig om op Alegría te rijden. Probeer het zelf maar eens, maar ik waarschuw u, als u niet goed kunt rijden, slaagt u er niet in Alegría voor Kingston in te houden!’ De jonge vrouw streelde de hals van haar merrie die heel ontspannen en gezeglijk leek.

Keensley was ervan overtuigd dat Deirdre overdreef. Aan de andere

kant had hij ook niet verwacht dat het kleine paard zo snel kon lopen. 'Ik heb evenveel bewondering voor uw rijkunst als voor uw schoonheid!' zei hij met een onschuldige glimlach en hij boog zijn hoofd. Het liefst had hij ook zijn hoed afgenomen, maar zijn driesteek was hij meteen al aan het begin van de wilde rit kwijtgeraakt. Hij zou straks een slaaf eropuit sturen om zijn mooie hoofddekseel te gaan zoeken.

Deirdre leidde haar paard om het huis van haar ouders heen. Het was een speels koloniaal gebouw dat haar als kind al aan een kasteel had doen denken. Het had torentjes, veranda's en balkons, het was blauw en geel geverfd – de lievelingskleuren van haar moeder – en het was versierd met prachtig houtsnijwerk. Cascarilla Gardens leidde zelf meubelmakers en houtsnijders op. De slaven hier hadden veel meer kinderen dan de slaven op andere plantages; Doug Fortnam accepteerde dat zijn mensen met elkaar trouwden. Hij haalde nooit een gezin uit elkaar door man, vrouw en kinderen apart te verkopen. Sterker nog, Doug verkocht nooit een slaaf. Iedereen die op Cascarilla Gardens werd geboren, had hier woonrecht. Dat was goed, want daardoor liep er vrijwel nooit iemand weg; voor al die jonge zwarten moest wel een bezigheid worden gevonden.

Deirdre en Quentin draafden langs het tuinhek dat het grote, al feestelijk versierde huis omheinde. De woonvertrekken van Cascarilla Gardens kwamen uit op de tuin en als het mooi weer was, werden de grote deuren van de balzaal geopend. Dan konden de gasten buiten zitten of een wandeling tussen de bomen en bloembedden maken. Nora Fortnam hield erg van de flora van Jamaica. Ze probeerde zo veel mogelijk verschillende orchideeënsoorten van het eiland in haar tuin te laten groeien, koesterde haar accarastruiken en duldde zelfs de tot wel tien meter hoge cascarilla's waar de plantage zijn naam aan te danken had. De tuin werd gedomineerd door een gigantische blauwe mahoe die 's zomers altijd schaduw bood en waar nu lampions aan de takken hingen.

Deirdre wees naar de versiering en vroeg: 'Is dat niet prachtig? Ik heb de tuin gisteren samen met de dienstmeisjes en mijn broers versierd. Ziet u die rode lampion daar boven? Die heb ik gemaakt!'

'Heel... mooi...' zei Keensley plichtmatig. 'Maar u zou uw handen niet moeten bederven door dit soort huishoudelijke werkjes...' Bij Keensley thuis zou een dame hoogstens toezicht hebben gehouden op de slaven die de tuin versierden, en zeker niet zelf een lampion maken.

Deirdre zuchtte. 'En tijdens het paardrijden zou ik handschoenen

moeten dragen,' zei ze met een schuldbevuste blik op haar vingers die Alegría's teugels licht vasthielden, zodat de merrie alert bleef. 'Maar dat vergeet ik altijd. Hoewel je eerder eelt krijgt van paardrijden en tuinieren dan van een beetje papier vouwen. Ach, wat maakt het uit. "Arbeid maakt niet te schande," zegt mijn vader altijd...'

Doug Fortnam had toen hij als jongeman door Europa reisde in zijn onderhoud voorzien door op boerderijen en in steengroeves te werken. Hij was zelfs als matroos aangemonsterd om de terugreis naar Jamaica te financieren.

Deirdre zette haar paard aan tot galop om snel bij de stal te zijn, want toen ze de versierde tuin zag, had ze zich gerealiseerd dat ze niet meer op haar paard hoorde te zitten. Ze moest zich omkleden en klaar maken voor deze avond. Dit was immers haar feest – de Fortnams vierden haar achttiende verjaardag.

Bij de stallen was men klaar om de gasten te ontvangen. Kwadwo, de oude stalmeester, stond de koetsen bij de ingang op te wachten, begroette de gasten en nam hun paarden over. Hij had van de gelegenheid gebruikgemaakt om de traditionele livrei van voorname huisbedienden aan te trekken: lichtblauw met gele omslagen aan de kraag en de mouwen. Bovendien droeg hij een witte, gepoederde pruik. Deirdre vond dat hij er belachelijk uitzag, maar Kwadwo zelf leek het prachtig te vinden. Hij stapte waardig rond, opende met een elegante zwaai de deuren van de koetsen en maakte een buiging zoals een lakei aan het hof van de Zonnekoning. Iemand had hem dat waarschijnlijk een keer voorgedaan en kennelijk had Kwadwo dat leuk gevonden, hoewel zijn meesters helemaal niet aan dit formele gedrag hechtten.

Buiten dat gedroeg hij zich absoluut niet onderdanig. Integendeel zelfs. Als *busha*, zoals een zwarte voorman op een plantage op Jamaica werd genoemd, behartigde hij de belangen van de slaven die onder hem vielen. Doug Fortnam had waardering voor hem als bemiddelaar tussen het slavendorp en het herenhuis. Bovendien bekleedde Kwadwo de functie van *obeah*-man, de spirituele leider van de slaven op zijn plantage. Maar dat was streng geheim. De meeste blanken verboden de *obeah*-cultus op hun plantages. De slaven slopen 's nachts stiekem naar de ceremonieën. Doug en Nora Fortnam hadden nooit aan hun buren verteld dat zij de *obeah*-bijeenkomsten van hun mensen toelieten. Sterker nog, ze knepen een oogje dicht en negeerden het als er weer een kip verdween om als offer voor de *obeah*-goden te dienen...

Toen Deirdre en haar begeleider hun paarden voor de stallen inhielden, liep Kwadwo meteen naar hen toe. Hij maakte geen eerbiedige buiging voor de dochter des huizes. Integendeel. Na een blik op de stand van de zon en de verhitte Deirdre verscheen er een afkeurende blik op zijn brede, gegroefde gezicht. 'Lieve help, juffrouw Dede, wat denk je wel... Wat doe je hier? Je zou allang in het huis moeten zijn! En alleen uitrijden met een heer! Zo gedraagt een dame zich toch niet? Geef maar toe dat je het paard uit de stal hebt gesmokkeld, want ik had je nooit zonder begeleiding laten uitrijden...'

Deirdre lachte. 'Die knecht had me toch niet kunnen bijhouden!' zei ze.

Kwadwo sloeg zijn ronde, donkere ogen theatraal naar de hemel. 'En de heer Keensley heb je zeker ook achter je gelaten? Als ik je kapsel zo zie...'

Deirdre had haar haren voor de rit opgestoken en zoals het hoorde onder haar hoed verstopt. Tijdens de woeste rit was het losgeraakt. Deirdre wilde net iets zeggen toen Quentin zijn paard tussen de bediende en haar merrie dreef.

De jongeman wilde een boze opmerking maken. Hij was razend omdat de bediende hem niet beleefd had begroet. En nu bleek de slaaf ook nog eens ongelofelijk helderziend met betrekking tot zijn nederlaag tijdens hun wedstrijd. 'Zo spreek je niet tegen je meesteres, neger,' zei hij woedend tegen Kwadwo. 'Volgens mij heb ik je een ongehoorlijke opmerking horen maken!'

De rijnzeep van de jongeman sneed door de lucht, maar de oude stalknecht ving de slag met zijn grote, eeltige hand op. 'Niet doen, jonge heer!' zei hij bedaard. 'Ik ben geen slaaf, ik ben een vrij man. En over mijn manier van praten hoef ik alleen rekenschap af te leggen aan mijn bakra en niet aan een...'

Kwadwo hield zijn mond. Vrij of niet vrij, het was niet aan hem om deze jongeman een uitbrander te geven. Toch had Keensley het standje wel verdiend. Het was ongepast dat een heer een meisje verleidde om zonder chaperonne uit rijden te gaan. Deirdre was vaak wat onbezonnen, maar Quentin Keensley had daar geen misbruik van mogen maken.

Quentin keek nu boos en hulpeloos van de oude zwarte naar de geschrokken Deirdre. 'Wat spreekt hij in vredesnaam?' vroeg hij stomverbaasd aan de jonge vrouw. 'Dat klinkt wel... dat lijkt wel correct Engels.'

De meeste slaven die uit Afrika waren ontvoerd, spraken de taal van

hun meesters gebroken of deden alsof ze die taal niet vloeiend spraken. Kwadwo en de andere slaven op Cascarilla Gardens deden dat niet, en Nora Fortnam moedigde de jonge zwarten aan om in volledige zinnen te praten. Kwadwo, die als jongeman naar Jamaica was gekomen, had de taal snel opgepikt, maar dat wilde hij zijn vroegere meesters niet laten weten. Ook tegenwoordig sprak hij nog pidgin als er gasten kwamen. Tegenover Quentin was hij dat vergeten.

‘Kwadwo is hier al vijftig jaar,’ snauwde Deirdre en ze keek haar cavalier kwaad aan. Toen pas zag Quentin dat zij verontwaardigd was. ‘Het is heel normaal dat hij Engels spreekt. Maar u zou u moeten schamen om oude mannen te slaan! Ik bedoel... jonge mannen sla je natuurlijk ook niet... je hoort geen enkele slaaf te slaan. Maar Kwadwo is geen slaaf, mijn vader heeft hem al heel lang geleden de vrijheid geschonken. Kwadwo is onze *busha*. En hij hoort bij ons gezin!’ Ze bloosde een beetje. ‘Voor mij is hij zoiets als een grootvader...’ Deirdre keek de oude *obeah*-man met een samenzweerderige blik aan.

Kwadwo straalde. ‘Nou nou, juffrouw, daarvoor is mijn huid veel te zwart...’ zei hij goedmoedig, hoewel hij heel goed wist dat Deirdre’s grootouders aan vaderskant niet minder zwart waren dan hij.

Maar Deirdre leek op haar moeder, en de Fortnams hingen haar afkomst niet aan de grote klok. Zij stond bekend als het kind van Nora en Doug Fortnam, en als daar al over werd geroddeld, dan alleen in het geniep. Degenen die het verhaal indertijd niet hadden meegekregen, twijfelden vaak aan het waarheidsgehalte van die roddels.

‘Je hebt helemaal gelijk, Kwadwo!’ Deirdre lachte. ‘Heb je je pijn gedaan?’ Ze wees naar zijn hand en liet zich uit het zadel glijden. Quentins aanbod om haar daarbij te helpen negeerde ze.

De stalmeester schudde zijn hoofd, waarbij de lange krullen van zijn pruik op en neer dansten. ‘Nee, juffrouw. Ik heb eeltige, ongevoelige handen... net als jij binnenkort als je geen handschoenen gaat dragen als je gaat paardrijden...’

Waarschijnlijk was Kwadwo doorgestaan met zijn gemopper als de koets van de Warringtons de oprit niet was op gereden. Kwadwo riep snel een paar staljongens die Alegría en Keensleys bruine paard meenamen naar de stal, terwijl hij zich met de gasten bezighield.

‘Mevrouw Warrington, bakra Lord Warrington!’ Kwadwo maakte zijn beroemde buiging. ‘Welkom op Cascarilla Gardens! U hebt goede reis gehad? Niet te heet zonder dak op koets? Jimmy, nietsnut, jij niet gedacht dat je juffrouw haar teint verpest in zon...’

Deirdre glimlachte toen ze Quentins afkeurende blik zag. Kwadwo speelde virtuoos zijn rol, maar Quentin scheen het grappige daar niet van in te zien. Ach ja, Quentin Keensley... Deirdre schudde haar hoofd om haar eigen domheid. Hoe hád ze zich met hem kunnen inlaten! Ze keek hem niet meer aan toen hij haar naar het hoofdhuis begeleidde. Ze had gehoopt dat hij een geïnteresseerde, intelligente begeleider zou zijn toen hij over zijn Europese reis vertelde. Nu bleek hij niets meer te zijn dan een verwaande kleine suikerbaron: altijd snel met de zweep uithalen wanneer een slaaf zich niet kon verweren. Altijd bereid alle mensen met een zwarte huid voor dom aan te zien.

En paardrijden kon hij ook niet.

Nora Fortnam stond voor de ontvangstruimtes klaar om de gasten te begroeten. Ze keek zowel geïrriteerd als opgelucht toen Deirdre eindelijk naar binnen glipte. Haar dochter keek gepast schuld bewust. Als Keensley haar niet had begeleid, zou ze waarschijnlijk de keukendeur hebben genomen om snel en ongezien binnen te komen, maar met deze cavalier kon dat natuurlijk niet. Gelukkig hield haar wilde dochter zich wel aan de basisregels van de etiquette. Hoewel de jongeman er op dit moment niet echt toonbaar uitzag. Nora zag dat de huisbediende die bij de deur stond met een afkeurende blik naar Quentins pak keek. Keensleys kleding had enigszins geleden onder het uitstapje met Deirdre. Op zijn zachtblauwe brokaten jas en de bijpassende kniekousen zat een dun laagje rood van het stof op de wegen. Bovendien ontbrak de driesteek, een must volgens de huidige mode. Het was ongepast dat een heer zonder dit hoofddekseel onder de arm bij een formeel sociaal evenement verscheen. Keensley leek dan ook bijzonder verlegen met de situatie. In het huis van de Fortnams nam niemand hem kwalijk dat hij zijn haar niet had gepoederd; de heer des huizes weigerde zelf immers ook zich hieraan te onderwerpen.

‘Dede, waar zat je?’ vroeg Nora aan haar dochter. ‘Je had allang in vol ornaat naast me moeten staan om de gasten te begroeten! Jij bent immers de hoofdpersoon! Ik zal maar niet vragen waar je met wie bent geweest.’ Deirdre’s rij-jurk en haar loshangende haar maakten deze vraag volkomen overbodig.

Nora zou medelijden met de begeleider van haar dochter hebben gehad, als ze niet zo boos was over haar late komst. Waarschijnlijk had hij gehoopt op een flirt met Deirdre, maar daarover hoefde Nora zich geen zorgen te maken. Tot nu toe had haar dochter iedere cavalier een blauwtje laten lopen. Ze had veel meer belangstelling voor de paardenrennen dan voor het uitwisselen van liefkozingen. ‘En u, meneer Keensley, u kunt zich ook maar beter even oprispen!’

Nora keek of ze een huisbediende zag die zich om Quentins uiter-

lijk kon bekommeren en stuurde twee zwarte jongetjes op pad om de driesteek van de gast te zoeken. Deirdre vertelde snel welke route ze hadden genomen en keek alweer zeer geamuseerd; kennelijk had ze het bijzonder naar de zin gehad.

Nora zuchtte. Ook zij was in haar jeugd een wildebras geweest en ook tegenwoordig reed ze nog graag hard. Maar toen zij zo oud was als Deirdre nu had ze wel meer rekening gehouden met de omgangsvormen... of in elk geval had ze gedaan alsof... Ze glimlachte bijna toen ze aan haar eigen escapades terugdacht, maar kon zich nog net beheersen. Deirdre was toch al verschrikkelijk verwend, zodat het niet goed zou zijn nu begrip te tonen.

‘Schiet nu maar op, Deirdre, je bent hier nodig!’ zei ze streng tegen haar dochter. ‘We hebben het later nog wel over je gedrag. Het is onacceptabel dat je er stiekem met meneer Keensley vandoor bent gegaan!’

Deirdre glimlachte verontschuldigend. ‘Mopper toch niet zo, mammiel!’ smeekte ze en ze kuste haar moeder op de wangen, om meteen daarna vol walging haar lippen af te vegen. ‘Ik kom gewoon iets later. Als iedereen er al is, kom ik de trap af... zweven en dan zal iedereen met een bewonderende blik omhoogkijken.’

Ze maakte zich lang en liep met een dansende, onnatuurlijke tred, alsof ze nu al schoenen met hoge hakken en een korset droeg.

Nora moest moeite doen ernstig te blijven kijken, maar slaagde daar niet echt in. ‘Zweef nou eerst maar naar je kamer,’ zei ze vergevingsgezind. ‘De meisjes staan al te wachten om je klaar te maken. Zeg maar dat ze zich moeten haasten. We geven dit feest niet zomaar, Deirdre. Het doel is je te introduceren bij de elite en het zou prettig zijn als je je dienovereenkomstig zou gedragen...’

Nora zelf was perfect gekleed en bood een imponerende aanblik. Hoewel ze de veertig al was gepasseerd en drie kinderen had gekregen, was ze nog altijd slank. Vandaag had ze zich bovendien strakker ingesnoerd dan normaal. Op zich haatte ze korsetten die ze meestal ook niet droeg. Nora had medische ervaring en fungeerde als arts voor de zwarten en blanken op hun eigen plantage en vaak ook op de plantages in de omgeving. Bovendien had ze een voorkeur voor lichte, gemakkelijke katoenen kleren. Voor Deirdre’s verjaardagsfeest droeg ze een elegante donkergroene zijden jurk met gouden stiksels, had ze haar fraai opgestoken haar gepoederd en haar gezicht volgens de mode opgemaakt. Ze hoopte dat haar man ook bereid zou zijn concessies aan de mode te doen, maar ze maakte zich geen illusies.

De plantage-eigenaar en geslaagde advocaat vond het wel leuk om zijn burens een beetje te choqueren door zich niet aan de conventies te houden. Doug Fortnam gaf de voorkeur aan een wijde lange broek in plaats van een kniebroek, droeg alleen een pruik als hij in de rechtbank moest verschijnen en weigerde zijn blonde haar wit te poederen. 'De ervaring leert,' zei hij vaak, 'dat het haar van de mens op den duur grijs wordt, als je maar lang genoeg leeft. Ik ben van plan daarop te wachten. Ook de lijkkleur zal vanzelf een keer verschijnen. Ik denk er niet aan om daarop vooruit te lopen door mijn gezicht wit te verven.'

Nora was het helemaal met hem eens, maar vandaag vond ze het belangrijker een goede indruk te wekken dan haar overtuigingen op modegebied uit te dragen. Dit feest was belangrijk voor Deirdre, ook al zag ze dat zelf niet in en Doug maar in beperkte mate. Maar zij, Nora, had een scherpe blik en het was haar niet ontgaan dat het risico bestond dat Deirdre door de elite van Jamaica zou worden genegeerd. De laatste jaren waren er in Kingston en op de omringende plantages veel bals en recepties gehouden waar jonge meisjes debuteerden. Dit gebruik kwam oorspronkelijk uit Engeland, waar jonge adellijke dames op achttienjarige leeftijd traditioneel aan de koningin werden voorgesteld, waarna ze huwbaar waren en geschikte jongemannen hen het hof konden maken. In de koloniën had men dit gebruik aangepast aan hun eigen, bijzondere verhoudingen: iemand die een dochter in een geschikte leeftijd had, gaf een bal waarvoor heel veel kennissen met hun zonen en dochters werden uitgenodigd. Op die manier konden de jonge mensen, die allemaal op plantages woonden die ver van elkaar af lagen, elkaar ontmoeten en leren kennen. Het doel van dit alles was natuurlijk uiteindelijk een huwelijk.

Nora had al een jaar op dergelijke uitnodigingen voor haar dochter gerekend, die dus niet kwamen. De vertegenwoordigers van de elite in Kingston zeiden het natuurlijk niet openlijk tegen de Fortnams en ze zouden het ook hebben ontkend dat ze Deirdre wegens haar twijfelachtige afkomst buitensloten. Zelfs toen ze nog klein was 'vergat' men haar heel vaak uit te nodigen, en bij de debutantenbals werd het heel duidelijk: Deirdre Fortnam was ongewenst.

Nora had dit een tijdje aangekeken en toen besloten zelf actief te worden. Deirdre's achttiende verjaardag moest de aanleiding zijn voor een van de fraaiste bals die ooit in de omgeving van Kingston en Spanish Town hadden plaatsgevonden. En niemand die deze avond naar

Cascarilla Gardens kwam, kon het daarna maken om Deirdre niet op de invitatielijst van hun eigen festiviteiten te plaatsen.

Doug, nog altijd bereid te geloven dat het toeval was, zei daarop dat de mensen hun feest alleen maar hoefden te mijden om Deirdre nog langer te kunnen negeren. Daar was Nora niet bang voor. Cascarilla Gardens was te groot en te gewaardeerd, en Doug was als advocaat en als deskundige op het gebied van internationaal handelsrecht te bekend en te geliefd, om het risico te durven lopen hem tegen zich in het harnas te jagen. De genodigden zouden komen en zich er dan hopelijk zelf van kunnen overtuigen dat Deirdre Fortnam een mooi en goed opgevoed meisje was! Als de jonge dame zich eindelijk maar eens vertoonde... en als ze zich maar niet liet verleiden tot nieuwe escapades, zoals zonder begeleiding een ritje met de buurjongen te maken.

Deirdre liep snel naar boven en was blij dat ze in de balzaal niemand tegenkwam. De gastenkamers waren allang bezet, de eerste bezoekers uit Kingston en de Blue Mountains waren in de loop van de ochtend gearriveerd. De Fortnams vonden dat vanzelfsprekend; men woonde te ver bij elkaar vandaan voor een kort bezoek en als het huishouden goed georganiseerd was, betekende het volle huis ook amper meer werk voor de gastheren. Aan personeel was geen gebrek op de plantages, en de huisbedienden op Cascarilla Gardens waren bijzonder goed opgeleid. In elk geval de jongste generatie was op de plantage geboren en al vroeg onder de strenge leiding geplaatst van kokkin Adwea, die door iedereen liefdevol Mama Adwe werd genoemd. Samen met Nora, een in maatschappelijk opzicht uitstekend opgevoede koopmansdochter, en het eerste dienstmeisje Carrie leidde Adwea uitstekende keukenmeisjes, kameniers en huisbedienden op die ter beschikking werden gesteld van de familie en hun gasten.

Deirdre werd opgewacht door drie zwarte meisjes die al opgewonden naar haar hadden uitgekeken. 'Juffrouw, nu opschieten!'

Amali, het oudste meisje, kon Deirdre niet snel genoeg uit haar rijjurk helpen. Genet, het tweede meisje, hield een kom met warm water en een spons klaar, waarmee Deirdre zichzelf kon verfrissen. Deirdre merkte tot haar genoegen dat het water naar rozen en lavendel rook, de meisjes hadden er kennelijk een paar druppels bloesemextract in gedaan. Ze waste zich snel, terwijl Amali en Genet zijden ondergoed, kousen en het onvermijdelijke korset klaarlegden.

De meeste dames van de elite zouden nooit zelf de spons hebben

vastgepakt. Vrijwel iedereen liet de lichaamsverzorging helemaal aan de zwarte bedienden over. Nora had er echter altijd op aangedrongen dat Deirdre zelfstandig werd. Ze vond het pijnlijk om de intiemste plekjes van haar lichaam aan de bedienden te laten zien en had die schaamte ook op haar dochter overgebracht. Deirdre had geen 'lijfs-lavin', hoewel ze het heerlijk vond om als een prinses te worden behandeld.

Kinah, het derde meisje, kon goed kappen. Ze stond erop Deirdre's haar los te maken en te borstelen, voordat ze zich aankleedde. 'Het is heel vies, juffrouw, en als dat rode zand op die witte jurk komt...'

Deirdre giechelde toen ze aan Quentin Keensleys stoffige feestkleding dacht en vertelde de meisjes over zijn nederlaag bij het paardrijden. De drie meisjes lachten hartelijk mee. Vooral de even oude Amali was meer Deirdre's vriendin dan bediende.

'Als u zo met die jonge heren omgaat,' zei ze nu, 'zult u nooit een man vinden, juffrouw! U hebt het ons immers zelf voorgelezen: een meisje moet bescheiden zijn en zacht en vriendelijk. In dat boek stond niets over paardenrennen!'

Deirdre bezat verschillende boeken uit Engeland waarin werd uitgelegd hoe de jonge dames van de elite zich hoorden te gedragen. Nora bestelde deze literatuur plichtmatig, gedreven door haar slechte geweten. Ze wist heel goed dat ze haar dochter en ook de jongere zonen veel te vrij liet opgroeien. De kinderen van de Fortnams speelden met de kinderen van de slaven in de keuken, in de tuin en ook in het dorp van de zwarten. Ze konden zwemmen en paardrijden, en speelden op het strand, in het bos en op de suikerrietakkers. Deirdre droeg pas sinds haar vijftiende af en toe schoenen.

Hun huisleraar, de zachtaardige Schot Ian McCloud, nam het ook niet al te nauw met de strenge opvoeding. Hij had geen enkel doorzettingsvermogen getoond toen Doug hem oorspronkelijk als opzichter voor zijn slaven had aangesteld, wat ook wel paste bij de Fortnams. De zwarten op Cascarilla Gardens regelden hun werkzaamheden tegenwoordig uitstekend zelf onder leiding van Kwadwo. Maar Doug had op een bepaald moment moeten buigen onder de druk van zijn buren, die een slavendorp zonder opzichter beschouwden als een gevaar voor de openbare orde. Dus stelde hij McCloud aan als opzichter van Cascarilla Gardens. Deze bracht de eerste jaren op Cascarilla Gardens voornamelijk door met lezen of dromend onder een palm, terwijl zijn echtgenote Priscilla, een zelf benoemd medium, geesten bezwoer. Pas

bij de kinderen van de Fortnams ontdekte Mister Ian, zoals de zwarten hem noemden, zijn ware roeping. Hij gaf eerst Deirdre en daarna ook haar jongere broers een veelomvattende opleiding. Doug stuurde zijn kinderen niet in Engeland naar school, hij had traumatische herinneringen aan zijn eigen tijd in een internaat. Als Thomas en Robert later wilden studeren, konden ze altijd nog naar het moederland gaan.

‘Over paardrijden staat echt wel iets in die boeken!’ zei Deirdre nu, terwijl Kinah met haar kapsel bezig was. ‘Maar alleen onzin! De cavaliër moet erop toezien dat zijn dame het meest zachtaardige en langzame paard ter beschikking wordt gesteld... In Engeland schijnen ze alleen maar voor hun plezier te rijden en niet om ergens naartoe te gaan!’

Nora had Deirdre verteld over de ritjes in St.-James’ Park en over de jachtpartijen in Schotland. Dat laatste zou Deirdre wel leuk hebben gevonden. Hier op Jamaica verbood Nora haar dochter deel te nemen aan dergelijke evenementen. In de omgeving van Kingston jaagde men niet op wild, maar op kleine zwarte jongetjes die het leuk vonden om de ruiters te slim af te zijn. De kinderen vonden het misschien leuk, maar Nora vond het menonwaardig. En Doug werd daardoor herinnerd aan de slavenjachten waar zijn vader altijd graag aan had deelgenomen: men jaagde met honden en paarden op weggelopen slaven, om ze vervolgens gruwelijk te bestraffen voor hun vluchtpoging. De speelse ‘jachtritten’ hadden alleen maar tot doel de dieren daarvoor te trainen.

‘Ik trouw in elk geval niet met een man voor wie ik moet doen alsof ik een verlegen, dom gansje ben dat niet eens kan paardrijden!’ zei Deirdre. ‘Mijn man moet me maar nemen zoals ik ben!’

Amali lachte bedrukt. Ze wist wel iets van Deirdre’s afkomst. In de slavendorpen was veel meer bekend over Nora Fortnams ontvoering en haar relatie met Deirdre’s biologische vader Akwasi dan in de vrije samenleving rondom Kingston. Deirdre mocht van geluk spreken áls ze een van de jongemannen van de blanke bakra’s zou kunnen uitkiezen. Volgens de wet was de dochter van een ontvluchte slaaf een zwarte. Tot een paar jaar geleden was het een plantage-eigenaar niet eens toegestaan zijn mensen een vrijbrief te geven, maar dat was inmiddels veranderd. Kwadwo en Adwea waren vrij, en ook voor Deirdre lag in de kluis van haar stiefvader Doug Fortnam een door de gouverneur ondertekend document waaruit bleek dat zij een vrije zwarte was. Dat gaf Deirdre zekerheid, maar het maakte haar niet direct interessanter als huwelijkskandidate voor jongemannen als Quentin Keensley.

Amali gebaarde dat haar jonge meesteres moest opstaan en begon haar korset dicht te snoeren. Dat ging gemakkelijk, Deirdre was heel slank en had dat kunstmatige hulpmiddel eigenlijk niet nodig. Maar de door visbeen gevormde wespentaille was nu eenmaal in de mode. Deirdre kreunde toen Amali de banden strak aantrok.

Ten slotte hielpen de meisjes haar in een hoepelrok en in een lichte spierwitte jurk waarover een met lichtgroene linten afgezette mantille werd gedragen. Ondanks haar ongekapte haar zag Deirdre er adembenemend uit.

Amali glimlachte tegen haar vriendin en meesteres. Gelukkig was ze knap. Mama Adwe had gezegd dat de mannen niet aan Deirdre's afkomst zouden denken als ze naar de jonge vrouw keken en naar haar gunsten dongen. En hun ouders zouden het niet aandurven Doug Fortnam van Cascarilla Gardens te bruuskieren door zijn stiefdochter categorisch af te wijzen. Tenminste dat hoopten de Fortnams, en hun bedienden. Er was niemand op Cascarilla Gardens die Deirdre iets slechts toewenste.

'Goed, maar we hebben nu echt geen tijd meer om me op te maken!'

Het had veel tijd gekost om Deirdre's onhandelbare haar in een losse vlecht te vlechten en er oranjebloesem doorheen te wikkelen. Deirdre maakte een afwerend gebaar toen Genet haar ten slotte nog wilde schminken.

'Maar juffrouw Nora zei...'

Genet keek weifelend en maakte aanstalten nog meer te zeggen, maar was niet overtuigd. Het zwarte meisje vond het volkomen belachelijk om het toch al lichte gezicht van de blanken ook nog eens te poederen. Vooral omdat het Deirdre absoluut niet zou flatteren. Geen schmink ter wereld kon haar knapper maken dan ze al was. Haar huid was glad en zuiver, en haar natuurlijke teint paste veel beter bij haar witte debutantenjurk dan een kunstmatig bleke huidskleur.

'Ach, dat vindt mama niet echt!' zei Deirdre en ze stond op. 'Julie hebben het heel mooi gedaan!' zei ze lovend. 'Ga nu maar naar beneden en zeg tegen de ceremoniemeester dat ik eraan kom, oké? En tegen mama natuurlijk. Ik zal een grootse entree maken.'

Op haar elegante hoge zijden schoentjes liep ze nu inderdaad even koket als ze haar moeder had laten zien. Het zou afschuwelijk zijn om de hele avond zo rond te moeten lopen... Maar Deirdre wist dat ze daar niet onderuit kon. Ze giechelde toen ze eraan dacht hoe het zou zijn om blootsvoets op haar debutantenbal te verschijnen.

Deirdre liep in haar feestelijke kledij achter de meisjes aan naar de gang en terwijl de drie naar beneden gingen, bleef zij nog even bij de fraai gedraaide balustrade staan en keek naar de zaal beneden.

‘Deirdre, wat ben je mooi!’ hoorde ze achter zich de stem van haar stiefvader. ‘Zo doe je me echt aan je moeder denken! Ik weet nog de eerste keer dat ik haar zag, dat was tijdens een kerstfeest. Ze kwam de trap af en was zo knap... Ik werd meteen verliefd op haar. En jij zult vanavond iedere jongeman daarbeneden het hoofd op hol brengen! Pas maar op dat ze niet om je gaan vechten!’

Doug Fortnam glimlachte guitig tegen zijn stiefdochter. Hij was ook onderweg naar de gasten, maar nu moest hij even blijven staan en Deirdre in alle rust bekijken. Zijn enigszins hoekige gezicht was bezaaid met kleine rimpels die de zon en de wind in zijn altijd gebruinde huid hadden getrokken. Maar op zijn gezicht lag nog altijd de jongensachtige, stoutmoedige blik waar Nora jaren geleden verliefd op was geworden.

‘Jij ziet er ook heel mooi uit,’ zei Deirdre. ‘Helemaal opgedirkt. Ik ben bang dat ik je te midden van al die mensen niet eens had herkend!’

Doug lachte om de plagende opmerking. Hij had inderdaad gedaan wat Nora hem had opgedragen en droeg een kniebroek, zijden kousen, een jabot – een geplooid kraag die los op de borst wordt gedragen – en een brokaten jas. De hoge schoenen met gespen vond hij het ergst. Doug vond dat hij er dandyachtig en belachelijk uitzag, en waarom hij in zijn eigen huis een driesteek onder de arm moest dragen, begreep hij ook niet. Maar hij schikte zich bij uitzondering in de huidige mode en had zelfs zijn dikke blonde haar wit gepoederd en met een lint in zijn nek bij elkaar gebonden. ‘Dan moet je hier maar blijven staan, tot je eraan gewend bent,’ zei hij met een knipoog en hij bood Deirdre zijn arm. ‘Mag ik u verzoeken, prinses?’

Deirdre glimlachte terwijl ze aan zijn arm de trap naar de balzaal af liep.

Lees verder in *Dochter van de mangroven*.